

14.07.2017

Valtiovarainministeriö

Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö 7.6.2017; VM066:00/2017

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi tulotietojärjestelmästä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Valtiovarainministeriö on pyytänyt sisäministeriöltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi tulotietojärjestelmästä ja eräksi siihen liittyvistä laeiksi. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki tulotietojärjestelmästä. Lisäksi ehdotetaan tehtäväksi uuden lain edellyttämät muutokset Verohallinnosta annettuun lakiin, verotusmenettelystä annettuun lakiin, oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annettuun lakiin, viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettuun lakiin ja työnantajan sairausvakuutusmaksusta annettuun lakiin. Sisäministeriön poliisiosasto lausuu seuraavaa:

Esityksen keskeisenä tavoitteena on keventää työnantajanyritysten hallinnollista taakkaa yksinkertaistamalla palkkatietoihin liittyviä ilmoittamismenettelyjä siten, että maksajat voisivat täyttää ilmoittamis- ja tiedonantovelvollisuutensa eri viranomaisille ja muille tietojen saantiin oikeutetuille tahoille yhdellä kertaa keskitetysti sähköistä tiedonvälityspalvelua käyttäen. Kerran annettuja tietoja ei tarvitsisi lähettää uudelleen.

Viranomaisille ja julkista tehtävää hoitaville tarjotaan reaaliaikainen pääsy tulonsaajia koskeviin kattaviin palkka- ja etuustuloja koskeviin tietoihin sekä muihin työ- ja palvelussuhdetta koskeviin tietoihin keskitetystä tietovarannosta. Toimintojen muun tehostamisen lisäksi pyritään nopeuttamaan päätöksentekoa, edistämään viranomaispäätösten oikeellisuutta sekä vähentämään tarvetta etuuksien takaisinperintään, työnantajiin kohdistuviin tietopyyntöihin ja perinteisin menetelmin tapahtuvaan viranomaisten keskinäiseen tietojenvaihtoon.

Tulotietojärjestelmän reaaliaikaisuudella tavoitellaan myös harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjuntaedellytysten paranemista. Perustettavan järjestelmän tietosisältö tulee perustumaan ilmoittajien antamaan tietoon. Tietosisältö ei tule olemaan kaikilta osin luotettavaa. Virheellisesti annettujen tietojen perusteella viranomaisissa tehdään vääriä päätelmiä ja ratkaisuja. Poikkeamien havainnointi raportoinnissa on yksi indikaattori, johon viranomaistoimissa tulee kiinnittää huomiota. Harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan kannalta tulotietojärjestelmästä olisi kyettävä profiloimaan potentiaalisia väärinkäytöksestä epäiltyjä yrityksiä. Tällöin harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjuntaedellytysten voitaisiin katsoa parantuvan käytännössä.

Harmaan talouden torjunnan ja talousrikollisuuden torjunnassa tulotietojärjestelmällä voi olla merkitystä työnantajasuorituksiin liittyvien petosten torjuntaan Verohallinnossa. Reaaliaikainen tieto mahdollistaa entistä paremmin työnantajan vuosi-ilmoitusten johdosta maksettavien aiheettomien veronpalautusten torjunnan. Verohallinto kykenee tulevaisuudessa seuraamaan väitettyjen työnantajasuoritusten kohdistumista yksittäiseen työntekijään.

Tulonsaajilla tulee olemaan mahdollisuus omalta osaltaan valvoa annettujen tietojen oikeellisuutta. Tältä osin suunniteltuun järjestelmään on luotu toissijainen suoravaltamahdollisuus. Valvontakeino on toimiva, kun tulonsaaja haluaa toimia oikein. Tuleva tarkastusoikeus kattaisi tallennetut tiedot kuten myös mille tahoille tietoja on

14.07.2017

edelleen luovutettu. Tulonsaajien mahdollisuus tarkistaa ilmoitetut tulotiedot varmistaa osaltaan puutteellisten tai virheellisten tietojen korjaamisen nykyistä nopeammin.

Tulotietojärjestelmän rekisterinpitäjänä on oltava viranomainen, jotta tietosuojasäännökset toteutetaan ja varmistetaan tulotietojärjestelmää perustettaessa. Verohallinnon tulee vastata tulotietojärjestelmän ja siinä olevan tulorekisterin toimivuudesta ja tietoturvasta. Esityksessä Verohallinnon sisälle perustetaan erillinen Tulorekisteriyksikkö. Rekisterinpitäjänä Verohallinnolla tulee olemaan lakiin perustuva selkeä vastuunjako ja sitä vastaavat tosiasialliset toimintaedellytykset, joilla samalla turvataan rekisteröityjen oikeudet.

Sisäministeriön poliisiosasto pitää suunniteltuja muutoksia yleisesti tarpeellisina. Tulotietojärjestelmästä tulevat merkittävästi hyötymään työnantajat, useat viranomaiset ja muut tahot. Poliisitoimintaan lakimuutoksilla ja tulorekisterin perustamisella ei ole suoranaisia vaikutuksia. Harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan näkökulmasta pelkkä tietojensaanti reaaliaikaisesti ei muuta käytännön poliisityötä eikä tuo merkittävää työkalua tähän työhön.

Poliisiylitarkastaja Sami Ryhänen

Poliisitarkastaja Juha Tuovinen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Sisäministeriö 14.07.2017 klo 12:32. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Tiedoksi

Jukka Vanhanen / VM
Kauko Aaltomaa / SM
SM/PO/yksiköiden virkapostit